

Statsforvalteren i Agder

Forslag til utvidelse av Nakkestad naturreservat i Lyngdal kommune

Rik edellauvskog i foreslått utvidelsesområde, Nakkestad naturreservat. Foto: Jon Klepsland, Biorehab Klepsland

Agder fylke
Utkast til verneplan for skog
Høringsutgave juli 2026

Innholdsfortegnelse

Høring av verneplaner	3
Innledning	3
Naturfaglige registreringer	3
Verneform	4
Hva medfører vernet?	4
Verneforskrift og restriksjonsnivå	4
Generelle kommentarer til bestemmelsene i verneforskriftene	4
Inngrep	4
Planteliv	5
Dyreliv	5
Friluftsliv	5
Motorferdsel	6
Skjøtsels- og forvaltningsplaner	6
Kulturminner	6
Generelle unntaksbestemmelser	7
Statsforvalterens vurdering av enkeltbestemmelser i forskriften	7
Forvaltningsmyndighet	8
Økonomisk erstatning	8
Planstatus	8
Verneprosessen	8
Oppstart av verneprosess	8
Sammendrag av innkomne innspill	9
Statsforvalterens kommentarer til innspillene	10
Områdebeskrivelse og mangeloppfyllelse	10
Verneforskrift	12
Forskrift om vern av Nakkestad naturreservat, Lyngdal kommune, Agder	12

Høring av verneplaner

Statsforvalteren i Agder sender med dette ut verneforslag for utvidelse av Nakkestad naturreservat i Lyngdal kommune, på lokal og sentral høring.

Verneplanen sendes på høring etter avtale med Miljødirektoratet.

Innspill til verneforslaget sendes skriftlig til Statsforvalteren i Agder innen 4.09.2026

Innledning

Gjennom behandling av St.meld. nr. 25 (2002-2003) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand sluttet Stortinget seg til Regjeringens innstilling om en kraftig opptrapping av skogvernet i Norge. Per 31. desember 2025, er om lag 5,5 % av all skog, og av dette, ca. 4,3 % av den produktive skogen i Norge vernet, jf. tall fra Klima- og miljødepartementet. Dette er langt mindre enn andre land i Europa. Forskernes nasjonale anbefaling er at 4,6 % av det produktive skogarealet vernes. St.meld. nr. 25 trakk opp viktige prinsipper og satsingsområder for en opptrapping av skogvernet. Et av satsingsområdene er at et utvidet skogvern skulle følge de faglige anbefalingene fra en rapport fra NINA og Skogforsk, «Evaluering av skogvernet i Norge» (Framstad mfl. 2002). Stortinget har videre satt seg som mål å verne 10 % skogareal. Opptrappingen av skogvernet er en viktig del av Norges bidrag for å stanse tap av biologisk mangfold. Norge har forpliktet seg til å ta vare på vårt biologiske mangfold gjennom nasjonale målsettinger og internasjonale avtaler. Vern av skogområder skal bidra til et representativt vern av skogtyper og sikre trua arter og naturtyper i norsk skog. Norge har stor variasjon av skogtyper, også skogtyper som er internasjonalt sjeldne. Nær 50 prosent av de trua og nær trua artene i Norge lever i skog.

Regjeringens arbeid med vern av skog foregår nå etter to hovedlinjer; frivillig vern av skog og vern av skog på statens grunn. I Stortingsmeldingen blir begge strategiene trukket fram som viktige for det framtidige skogvernet i Norge.

Frivillig vern innebærer at skogeier(e) tilbyr staten vern av egen skog. Arbeidet skjer i et nært samarbeid mellom Norges skogeierforbund og miljøvernmyndighetene. Miljøvernmyndighetene vurderer tilbudet og iverksetter naturfaglige registreringer for å kartlegge verneverdier. Om det etter en slik registrering er aktuelt å fremme et verneforslag for det aktuelle arealet, vil det bli gjennomført forhandlinger med grunneier om avgrensning, verneforskrifter og økonomisk kompensasjon. Når staten og grunneier er kommet til enighet om disse punktene vil området gjennomgå vanlig saksbehandling i tråd med lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). For de aller fleste verneprosessene i Agder gjennomføres dialog om avgrensning og utforming av verneforskrift samt forhandlinger om økonomisk kompensasjon parallelt med saksbehandling etter naturmangfoldloven. En slik saksgang er da godkjent av skogeier. Begge verneforslagene omtalt i denne verneplanen er et resultat av tilbud om frivillig vern av skog fra skogeiere.

Naturfaglige registreringer

Kartlegging av naturfaglige kvaliteter og verneverdier innenfor utvidelsesområdet i Nakkestad naturreservat ble gjennomført av Biorehab Klepsland den 4.08.2024. Verneverdiene i området er i hovedsak knyttet til rik edelløvskog med stor treslagsvariasjon. Tresjiktet i de rikeste partiene er dominert av eik og lind med til dels høy tetthet av store, gamle og hule trær.

For nærmere beskrivelse av det foreslåtte utvidelsesområdet samt hovedinnholdet i den naturfaglige registreringen, viser vi til områdebeskrivelsen på slutten av høringsdokumentet. Statsforvalteren kan også sende over den naturfaglige rapporten i sin helhet, dersom det er ønskelig.

Verneform

Skogområder som inngår i ordningen med frivillig vern skal fredes som naturreservat, etter naturmangfoldloven § 37. Verneforslaget som denne høringen omfatter, vil bevare en bestemt type natur i form av rik edelløvskog av ulike utforminger og med innslag av de trua naturtypene frisk rik edelløvskog (NT) og lågurt-edelløvskog (VU). Det foreslåtte verneområdet ved Nakkestad vil også ha en viktig funksjon som leveområde for flere krevende arter knyttet til eldre løvtrær, men også til mineralrik skogbunn. Verneforslaget for utvidelse av Nakkestad naturreservat, tilfredsstillende etter vår vurdering vilkårene i naturmangfoldloven (nml.) § 37 om områder som kan vernes som naturreservat.

Hva medfører vernet?

Ved vern av skog som naturreservat legges det vekt på at det er hele økosystemet og de økologiske prosessene som skal vernes. Verneformålet innebærer at det skal skje en naturlig utvikling dvs. at de naturlige økologiske prosessene uforstyrret skal kunne finne sted i området.

Et vernevedtak vil få konsekvenser for fremtidig bruk og hvilke aktiviteter som kan foregå i det aktuelle området som blir vernet. Alle tiltak som kan føre til endringer i naturmiljøet vil være forbudt. Skogsdrift, skogskjøtsel, uttak av ved, nydyrking, drenering/grøfting, og andre aktiviteter samt oppføring av bygninger vil ikke være tillatt i et naturreservat. Det samme gjelder motorisert ferdsel. En del tiltak som kunne gjennomføres tidligere, vil nå være søknadspliktige. I fellesskap vil søker og forvaltningsmyndighet ofte komme fram til løsninger med eventuelle tilpasninger som gjør at det ønskede tiltaket kan gjennomføres uten å komme i konflikt med verneformålet. For enkelte søknadspliktige tiltak kan det gis tillatelser som gjelder for flere år om gangen. Tradisjonelle friluftslivsaktiviteter som vanlig ferdsel til fots og på ski, jakt og plukking av bær og sopp vil kunne foregå som tidligere.

Verneforskrift og restriksjonsnivå

Siden verneforslaget omfatter en utvidelse av et eldre naturreservat, vil den nye forskriften som sendes på høring også gjelde for eksisterende verneområde. Statsforvalteren har utarbeidet forslag til verneforskrift og vernekart for det samlede Nakkestad naturreservat. Nye forhold som blir kjent om det foreslåtte verneområdet og innspill som kommer inn i forbindelse med den sentrale høringen, kan føre til at det blir gjort ytterligere tilpasninger av verneforskriften og/eller justering av vernekartet etter høringsperioden er gått ut. Det er derfor av stor betydning at både høringsinstansene og skogeierne selv, eller gjennom skogeierforening, kommer med konkrete innspill til verneforskriften og vernekartet som ligger ute til høring. Mulighet for justering av verneforskrift og vernekart blir vurdert opp mot hensynet til verneformålet i hvert enkelt tilfelle.

Generelle kommentarer til bestemmelsene i verneforskriftene

Den lokale verneforskriften gir en nøyaktig og konkret oversikt over hvilke tiltak og aktiviteter som kan gjennomføres i verneområdene, og om de er søknadspliktige eller ikke. Nedenfor gis det noen generelle kommentarer til forskriftene.

Inngrep

Verneforskriften legger opp til at gjennomføring av tiltak som kan endre naturmiljøet er forbudt. Bestemmelsen inkluderer anlegg av ulike slag (midlertidige og faste), men også andre typer tiltak som uttak og oppfylling av masse, deponering av avfall og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Det

er ikke tillatt å føre opp nye bygg som for eksempel hytter eller jaktbuer i et naturreservat. Eksisterende bygninger og veier kan vedlikeholdes opp til den standarden de hadde på vernetidspunktet, men det legges ikke opp til oppgradering og/eller standardheving. I de få tilfellene det åpnes for gjenoppføring av bygninger i naturreservatene, for eksempel etter brann eller annen naturskade, går dette fram av verneforskriften og det forutsettes at gjenoppføring skjer innenfor rammen av den størrelsen og utformingen som bygningen hadde på vernetidspunktet. Vedlikehold av anlegg og innretninger som er i bruk på fredningstidspunktet er tillatt. Anlegg og innretninger viser her til eksisterende skogsbilveier, traktorveier/traktorsleper, kulturminner, dammer, bruer, stier, klopper med mer. Eksempelvis innebærer dette at eksisterende traktorveier og stier kan ryddes og holdes åpne tilsvarende det som var tilstanden ved vernetidspunktet. Merking og rydding av nye stier i et område som er vernet som naturreservat krever dispensasjon fra verneforskriften. I enkelte tilfeller vil det være mulig å innarbeide merking og rydding av nye stier i verneforskriften som en spesifisert dispensasjonsbestemmelse, men denne løsningen forutsetter at det foreligger planer om å etablere og merke en ny sti ved vernetidspunkt, og at dette er spilt inn i løpet av verneprosessen.

Gjennom verneprosessen vil Statsforvalteren vurdere om og eventuelt hvilke stier, traktorveier og traktorsleper som skal kunne vedlikeholdes. Disse vil som regel bli tegnet inn i vernekartet. For at eldre traktorveier skal kunne vedlikeholdes må de ha et lovlig og reelt bruksformål utover uttransport av felt storvilt. Statsforvalteren minner om at traktorveier som regel er anlagt i forbindelse med drift av skogen. Ved et vern av området vil skogsdrift ikke lenger være tillatt og behovet for å vedlikeholde denne type drifteveier faller derfor også som regel bort. Det kan gis unntak i de tilfeller der skogsdrift på bakenforliggende eiendom krever bruk av eksisterende traktor/skogsbilvei.

Det bemerkes at plan- og bygningslovens (pbl.) bestemmelser vil gjelde i tillegg til bestemmelsene i verneforskriften, men at det ikke kan gis tillatelser utover det som er tillatt etter vernereglene.

Planteliv

Vernebestemmelsene legger opp til en generell plantelivsfredning som inkluderer all vegetasjon i den foreslåtte utvidelsen av Nakkestad naturreservat. Det er heller ikke tillatt å så eller plante trær og annen vegetasjon. Plukking av bær og matsopp er fremdeles tillatt som før. Av hensyn til verneverdiene, er det ikke tillatt å brenne bål i verneområdet.

Dersom plukkhogst inngår som nødvendig skjøtselstiltak for å opprettholde verneverdiene, vil dette være tillatt.

Dyreliv

Det er lagt opp til en generell dyre- og fuglelivsfredning i naturreservatet som foreslås utvidet. Fredningen gjelder også reirplasser og hiområder inkludert beverhytter. Det er imidlertid åpnet opp for jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk forutsatt at det foreligger tillatelse fra grunneier.

Friluftsliv

Ferdsl til fots og på ski i verneområdet er tillatt. Ut fra en generell vurdering av faren for forstyrrelser og slitasje på markvegetasjonen, er sykling, ridning samt bruk av hest forbudt i det foreslåtte verneområdet.

Det er heller ikke tillatt å bruke naturreservatet til idrettsarrangementer eller større arrangementer. Hva som regnes for å være et stort arrangement blir vurdert i hvert enkelt tilfelle, ut fra omfanget av påvirkning og risiko for skade og/eller slitasje på verneverdiene. Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til at enkelte større arrangementer kan gjennomføres i reservatet. Ved utforming

av slike søknader anbefaler vi at det tas kontakt med forvaltningsmyndigheten før konkret søknad sendes inn for å avklare hva denne må inneholde.

Dersom det over tid viser seg at tillatt ferdsel er i strid med verneformålet, kan Miljødirektoratet, ved forskrift forby eller regulere ferdselen i hele eller deler av reservatene. Utarbeidelse og eventuell innføring av en slik forskrift følger forvaltningslovens regler.

Motorferdsel

I utgangspunktet er all motorisert ferdsel i naturreservater forbudt. Tradisjonelt er flere av verneområdene benyttet i forbindelse med storviltjakt (elg og hjort), og det kan derfor være aktuelt med tilpasninger av verneforskriften med hensyn til uttransport av felt elg og hjort på eksisterende traktorveier og i terrenget generelt. I rene skogområder med liten fare for at det kan oppstå kjøreskader, foreslås det et generelt unntak i verneforskriften om at lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget, kan brukes for uttransport av felt storvilt dersom det skulle oppstå behov for det. Slike kjøretøy er definert som ATV med belter eller elgtrekker/jernhest. I noen tilfeller kan det også åpnes for at eksisterende godkjente traktorveier som tegnes inn i vernekartet kan benyttes til kjøring med traktor eller ATV for uttransport av felt storvilt. Statsforvalteren presiserer at dette kun gjelder kjøring på traktorvei eller traktorslepe som er avmerket i vernekartet og ikke i terrenget ellers. Det vil for eksempel ikke være tillatt å benytte ATV eller traktor for å transportere jegere ut til avsidesliggende jaktposter.

I forbindelse med gjennomføring av nødvendig vedlikehold på eksisterende traktorveier i naturreservater, vil det i enkelte tilfeller kunne oppstå et behov for bruk av motorkjøretøy. Verneforskriften åpner for at motorferdsel på eksisterende traktorveier i forbindelse med nødvendig vedlikehold kan tillates, men da etter godkjent søknad om dispensasjon fra vernereglene. Det samme gjelder i forbindelse med nødvendig motorferdsel ved gjennomføring av vedlikehold på eksisterende bygninger som er i bruk på vernetidspunkt.

Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag med tilhørende forskrift gjelder i tillegg til verneforskriften, men gir ikke tillatelse ut over det vernereglene fastsetter. I de fleste tilfeller der det gis dispensasjon for motorferdsel etter verneforskriften, må det også søkes om tillatelse til motorferdsel hos kommunen etter lov om motorferdsel i utmark og vassdrag. Verneforskriften endrer ikke grunneiers rett til å nekte/regulere motorferdsel på egen grunn.

Skjøtsels- og forvaltningsplaner

Verneformålet i verneforslaget for utvidelse av Nakkestad naturreservat, som nå sendes på høring, er knyttet opp mot å frede alt naturlig plante- og dyreliv, og at den rike edellauskogen skal få utvikle seg i retning naturskog gjennom fri utvikling uten inngrep. Det registrerte arts mangfoldet er heller ikke knyttet opp mot kulturbetingete naturtyper, og vi vurderer derfor det totale skjøtselsbehovet til å være relativt lite i disse to verneområdene.

Dersom en over tid vurderer at verneverdiene trues, åpner forslag til verneforskrift for at det kan gjennomføres nødvendige skjøtselstiltak for å ivareta verneverdiene, og at det kan gis dispensasjon for uttak av etablerte plantefelt og eventuell spredning av granplanter fra disse plantefeltene. I utkast til verneforskrifter åpnes det også for at det kan utarbeides forvaltningsplan for reservatet.

Kulturminner

Det finnes ofte kulturminner innenfor foreslåtte verneområder. Dette kan for eksempel være gravhauger, gamle hustuffer, ruiner mm. Etter søknad vil man imidlertid kunne få tillatelse fra vernebestemmelsene til å sette i stand/repasere, vedlikeholde og skjømte slike kulturminner. Det er

Agder fylkeskommune, Kulturhistorisk museum og Riksantikvaren som er myndighet for automatisk fredete, vedtaksfredete- eller på andre måter fredete kulturminner etter kulturminneloven. Vi minner derfor om at istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner også er søknadspliktig etter kulturminneloven i tillegg til verneforskriften for det enkelte naturreservat.

Generelle unntaksbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra vernebestemmelsene dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. nml. § 48. Statsforvalteren påpeker at «vesentlige samfunnsinteresser» forstås som tiltak av nasjonal betydning. Statsforvalteren presiserer at det først og fremst er tiltak som ikke er vurdert konkret i løpet av verneprosessen, som skal behandles etter denne dispensasjonsbestemmelsen. Det skal derfor også svært mye til for at det skal kunne gis dispensasjon til gjennomføring av nye tiltak.

Statsforvalterens vurdering av enkeltbestemmelser i forskriften

I verneforskriften § 3, bokstav c har Statsforvalteren inkludert et forbudt med opplag av båter. Bakgrunnen for dette er at den øst/sørøstlige delen av verneområdet omfatter strandlinjen til Grønsfjorden. Dersom en åpnet for båtopplag ville omfanget kunne bli så stort at vegetasjonen som ble berørt ville bli ødelagt. Bestemmelsen er også videreført fra gjeldende verneforskrift for Nakkestad naturreservat vedtatt 9.07.1982.

I verneforskriften § 4, bokstav d er det åpnet for vedlikehold av eksisterende stier i henhold til standard på vernetidspunkt. Skogeierne har i tilbudsbrevene for utvidelsesområdet oppgitt at det finnes stier innenfor verneforslaget som de ønsker å kunne rydde og merke. Stiene det er snakk om fremgår ikke av grunnkartet, og det er usikkert om de er merket på vernetidspunkt. Statsforvalteren ønsker derfor ikke å inkludere merking av stier i verneforskriften da vi på tidspunktet for høringen ikke kjenner til at det er konkrete planer om å merke stier i området. Det legges ikke opp til at det skal benyttes noen form for motorisert kjøretøy i forbindelse med rydding og vedlikehold av stier.

Det drives noe storviltjakt innenfor verneforslaget for utvidelse av Nakkestad naturreservat. Det er derfor åpnet for at det skal kunne settes opp midlertidige, mobile jakttårn og forsiktig rydding av småbusker og kvist i siktlinjer ved faste jaktposter, jf. vernebestemmelsene § 4, bokstav g og h. Etter det Statsforvalteren kjenner til er det lite elg og hjort i området, og omfanget av storviltjakt er derfor også lite ved vernetidspunkt. Mobile jakttårn er relativt små, gir lite avtrykk i terrenget ved bruk, samtidig som de kun er i bruk i et kort tidsrom under storviltjakta. Statsforvalteren mener derfor at dette ikke vil påvirke verneverdiene i området negativt. Når det gjelder forsiktig rydding av kvist og småbusker på faste jaktposter, vil dette også foregå i så liten utstrekning at det ikke vil påvirke verneverdiene.

I ferdselsbestemmelsene § 5 b, er det åpnet for sykling, ridning og bruk av hest på eksisterende stier. Så lenge disse aktivitetene kun foregår på allerede etablerte stier, mener Statsforvalteren at det ikke vil medføre uheldige virkninger på verneverdiene.

Vernebestemmelsene § 7e åpner for at det etter søknad kan gis tillatelse til å sette opp gjerder og vedlikeholde disse. Det pågår ikke beite i området ved vernetidspunkt, men det beites med sau på tilgrensende områder. Dersom det vil bli behov for beite i verneområdet i fremtiden, mener Statsforvalteren at oppsetting og vedlikehold av gjerder, så lenge dette vurderes etter søknad, ikke vil medføre uheldige konsekvenser for verneverdiene i naturreservatet.

Det åpnes for uttak og ringbarking av utenlandske treslag og etablerte plantefelt av gran i naturreservatet, jf. verneforskriften § 7 f. Det finnes enkelte områder med plantet gran og andre fremmede arter i randsonen til verneforslaget. For å sikre verneverdiene i edelløvslogen, kan det på sikt bli behov for å fjerne disse, slik bestemmelsen åpner for. Statsforvalteren mener dette vil være positivt for bevaring av verneverdiene.

I verneforskriften § 6 g er det tatt inn en spesialbestemmelse som åpner for at det etter søknad kan gis tillatelse til å fjerne hegg eller andre trær som kan være til skade for frøtreplantasjen. Skogeier, Skogselskapet i Agder, har en eksisterende frøtreplantasje nordvest for utvidelsesområdet, og bestemmelsen ligger inne i gjeldende verneforskrift. Statsforvalteren mener at bestemmelsen kan videreføres til ny verneforskrift for det samlede verneområdet.

Forvaltningsmyndighet

Statsforvalteren har tradisjonelt vært tillagt forvaltningsansvaret for verneområder i Norge. Det foregår nå en prosess hvor kommunene blir tilbudt å få forvaltningsmyndighet for verneområder innen kommunens grenser. Statsforvalteren ber derfor om at Lyngdal kommune, i sitt hørings svar, eller på annen måte, gir en skriftlig tilbakemelding på om de ønsker å få forvaltningsmyndigheten for Nakkestad naturreservat. Vi bemerker i denne sammenheng, at dersom kommunen takker ja til å få forvaltningsansvaret for dette verneområdet, innebærer det at de også vil overta forvaltningsansvaret for de andre mindre naturreservatene i kommunen som ikke allerede har lokal forvaltningsordning. Hvem som vil bli forvaltningsmyndighet for Nakkestad naturreservat blir endelig bestemt av Miljødirektoratet i forbindelse med vernevedtaket.

Økonomisk erstatning

Etter reglene i naturmangfoldloven (jf. §§ 50 og 51) har eiere og rettighetshavere til eiendom som blir fredet som naturreservat krav på erstatning for økonomisk tap som følge av vernevedtaket. Arbeidsformen frivillig vern innebærer at det forhandles om avtaler med de berørte grunneierne. Det foreslåtte utvidelsesområdet av Nakkestad naturreservat er ikke taksert før høring, men det er planlagt en takstbefaring i løpet av høsten 2026. Signerte avtaler om erstatning må være på plass før det fattes endelig vedtak om vern av områdene. Når erstatningssum er avtalt, vil denne normalt bli utbetalt kort tid etter at det er fattet vernevedtak i statsråd.

Planstatus

Verneforslaget for utvidelse av Nakkestad naturreservat er i kommuneplanens arealdel for Lyngdal kommune avsatt til LNFR-område. Verneforslaget omfatter areal helt ned til Grønsfjorden, og strandsonen her er avsatt til bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsoner. Det følger av bestemmelsene til kommuneplanens arealdel § 4.5 at det i områdene som grenser til akvakulturområder, blant annet ved Nakkestad, kan etableres ankerfeste for akvakulturanlegg etter en vurdering av konsekvenser for de andre bruksområdene i formålet. Ut fra arealplankartet ligger avsatt område for akvakultur ved Nakkestad på det nærmeste ca. 1 kilometer i luftlinje sørvest for verneforslaget for utvidelse av Nakkestad naturreservat (sør for Eikenesodden).

Verneprosessen

Oppstart av verneprosess

Statsforvalteren i Agder meldte felles oppstart av verneforslag for tre området i Lyngdal den 17.02.2026. Områdene som var omfattet av oppstartsmeldingen var Erikstadjellet naturreservat,

Smørtoppen naturreservat og utvidelse av Nakkestad naturreservat. Denne høringen gjelder kun den foreslåtte utvidelsen av Nakkestad naturreservat. Oppstartsmeldingen ble sendt ut til skogeierne, aktuelle skogeierorganisasjoner og øvrige berørte parter; deriblant Lyngdal kommune, Agder fylkeskommune, Glitre Nett AS samt andre aktuelle lokale lag og foreninger. Oppstartsmeldingen ble også sendt til berørte regionale etater og interesseforeninger. Melding om oppstart av verneplanarbeid ble annonsert i Fædrelandsvennen og Lyngdals avis.

Det kom samlet inn seks innspill til oppstartsmeldingen som gjaldt verneforslaget for utvidelse av Nakkestad naturreservat. Hovedinnholdet i innspillene og Statsforvalterens vurdering av disse, er sammenfattet nedenfor.

Sammendrag av innkomne innspill

Glitre Nett AS har ingen merknader til avgrensningen av verneforslaget for utvidelse av Nakkestad naturreservat. Det ligger en lokal distribusjonslinje som forsyner noen hytter i området med strøm sør i området, men etter dialog med Glitre Nett i forbindelse med oppstartsmeldingen er denne grenset ut av verneforslaget.

Statnett SF kommenterer i sitt innspill at foreslått vernegrense for utvidelse av Nakkestad naturreservat ikke berører deres eksisterende anlegg eller planer om nye anlegg. De har derfor ingen merknader til verneforslaget.

Agder fylkeskommune viser til at oppstartsmeldingen bare i begrenset grad berører deres interesser. De har derfor ingen merknader til den foreslåtte utvidelsen av Nakkestad naturreservat.

Lyngdal kommune stiller seg positiv til vern og har ingen merknader til verneprosessen. De kommenterer spesielt at det er positivt at det er tatt inn en bestemmelse i verneforskriften § 7 om at det er tillatt med *"uttak og ringbarking av utenlandske treslag og etablerte plantefelt av gran samt spredning fra disse"*.

Norges Vassdrags- og energidirektorat (NVE) har vurdert verneforslaget med hensyn til energi- og vassdragsinteresser som både eksisterende og planlagte energi- og nettanlegg, vannkraftverk, hydrologiske målestasjoner mm. Så langt NVE kjenner til, er det ingen vassdrags- og energiinteresser innenfor foreslått utvidelse av Nakkestad naturreservat.

Landbruksdirektoratet ønsker å gi noen generelle innspill til verneprosessen med hensyn til ivaretagelse av landbruksnæringene. Direktoratet viser til at det må gå tydelig fram av høringsdokumentene om, og i tilfelle hvordan, det aktuelle verneområdet nyttes i landbruksammenheng. De ber også om at dersom det finnes landbrukshensyn i verneområdet som ikke ivaretas i utkast til verneforskrift, begrunnes i høringsdokumentene. I innspillet kommenterer landbruksdirektoratet at landbruksinteressene synes å være ivaretatt gjennom vedlagte utkast til verneforskrifter. De forutsetter at Statsforvalterens landbruksfaglige kompetanse involveres i det videre arbeidet med å utforme verneplan og verneforskrifter. Direktoratet mener også det vil være nyttig å involvere den lokale landbruksforvaltningen i dette arbeidet. I innspillet bekrefter Landbruksdirektoratet at de har mottatt Statsforvalterens skogfaglige beskrivelse og avveining av områdets verdi for skogvern mot områdets verdi for skogbruk og tømmertilgang.

Statsforvalterens kommentarer til innspillene

Verken Glitre Nett AS, Statnett SF, Agder fylkeskommune, Lyngdal kommune eller Norges vassdrags- og energidirektorat hadde merknader til verneforslaget for utvidelse av Nakkestad naturreservat. Statsforvalteren mener derfor det ikke er nødvendig å kommentere disse innspillene noe nærmere.

Landbruksdirektoratet ber spesielt i sitt innspill om at det må gå fram av høringen om, og i tilfelle hvordan verneforslaget nyttes i landbruksammenheng. Mesteparten av verneforslaget inngår i skogbruksplan hvor skogen er beskrevet som lauvskog på relativt høy bonitet (17-20). Det er også kartlagt MiS-figurer med rik bakkevegetasjon. Skogen er i planen oppført i hogstklasse 5. Området grenser imidlertid til eksisterende Nakkestad naturreservat og er omfattet av kartlagte naturtypefigurer av til dels svært høy verdi, slik at det ikke har vært gjennomført hogst eller annen skogbruksvirksomhet i området på lang tid. Statsforvalteren kjenner ikke til at området er i bruk til annen landbruksvirksomhet i dag. Vi mener derfor at høringsforslaget til verneforskrift ivaretar hensynet til landbruksinteressene på en god måte da det er direkte åpnet for beiting og utsetting av saltstein og at det etter godkjent søknad kan gis tillatelse til oppsetting og vedlikehold av gjerder. Det kan også gis tillatelse til uttak og ringbarking av utenlandske treslag og etablerte plantefelt av gran samt spredning fra disse.

Statsforvalterens skogfaglige kompetanse på landbruksavdelingen er godt involvert i skogvernprosessene. Alle områder som det er ønskelig å starte opp verneprosess for diskuteres i fellesskap mellom miljøvern avdelingen og skogfaglig ansvarlig på landbruksavdelingen tidlig i prosessen. Deretter involveres landbruksavdelingen på nytt når en skal utarbeide den skogfaglige delen av avveiningsskjemaene av skogbruksinteresser og skogvern. Den lokale landbruksforvaltningen, som regel ved skogbruksansvarlig, involveres i verneprosessene på den måten at de får tilsendt oppstartsmelding og høring, og anledning til å uttale seg til alle verneforslag. Ved behov blir også kommunene invitert med på befaring.

Områdebeskrivelse og mangeloppyllelse

Verneforslaget for utvidelse av Nakkestad naturreservat omfatter en sør - sørøstlig utvidelse av eksisterende naturreservat. Området har en høy dekning av rike skogtyper, først og fremst rik lågurtskog, men også partier med sterkt intermediærrik sumpskogmark. Utvidelsesområdet har samlet sett stor variasjon, både i vegetasjon og treslagssammensetning. Arealene med høyest biologisk verdi finner man sørvest i det kartlagte området, hvor det er registrert uvanlig gammel og/eller storvokst edelløvsog, hovedsakelig på kalkrik mark. Vest i verneforslaget finnes det også en sjeldent høy tetthet av både store og hule eik- og lindetrær. De rødlistede naturtypene lågurtedelløvsog (VU), frisk rik edelløvsog (NT) og rik svartorsumpskog (VU) utgjør samlet noe mer enn en tredjedel av tilbudt skogareal. Det er funnet en rekke krevende og trua arter sopp og lav i området, som for eksempel prikkskribelav (VU), rød stuvlav (VU), appelsinstrek (VU), tannflekklav (VU), kjøttkraterlav (VU), kystorelav (VU), trelegglav (EN) og gul vokslav (EN). Disse er først og fremst knyttet til gamle edelløvtrær, men også til mineralrik skogbunn. I de rikeste partiene finnes også flere basekrevende planter som blåveis, kusymre, lundgrønnaks, myske, ramsløk og svarterteknapp.

Statsforvalteren mener verneforslaget utgjør et godt supplement til eksisterende verneområde da det bidrar til at man får inkludert et større areal gammel og rik edelløvsog med et høyt artsmangfold i eksisterende reservat. Verneforslaget for utvidelse av Nakkestad naturreservat vil bidra til å oppfylle nasjonale mangler i skogvernet knyttet til vern av lavlandsskog på til dels høy og svært høy bonitet. Videre vil det foreslåtte utvidelsesområdet bidra til å dekke inn mangler i skogvernet i Agder knyttet til rik edelløvsog med alm-lindeskogutforming i kombinasjon med storvokst eikeskog på forholdsvis

frisk og rik mark. Statsforvalteren har vurdert det foreslåtte utvidelsesområdet til å være sterkt regionalt verneverdig (**) med middels til høy mangeloppfyllelse.

Verneforskrift

Forskrift om vern av Nakkestad naturreservat, Lyngdal kommune, Agder

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, § 37 og § 62 [og § 77]. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1 Formål

Formålet med forskriften er å bevare et område som

- a. representerer en bestemt type natur i form av uvanlig gammel og/eller storvokst rik edellauvskog med stedvis høy tetthet av store og hule eik- og lindetrær
- b. inneholder truet, sjelden eller sårbar natur i form av frisk rik edellauvskog og lågurtedellauvskog
- c. har særskilt betydning for biologisk mangfold ved at det er leveområde for en rekke sjeldne arter knyttet til gamle edellauvtrær og mineralrik skogbunn.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2 Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Lyngdal kommune: 27/1, 27/5 og 27/58

Naturreservatet dekker et totalareal på 468 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av vedlagte vernekart datert Klima- og miljødepartementet [dato]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

§ 3 Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller annen form for forurensning, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d. Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.
- e. Bålbrenning er forbudt.

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 andre ledd er ikke til hinder for

- a. sanking av bær og matsopp
- b. jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk

- c. felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk
- d. vedlikehold av eksisterende stier i henhold til standard på vernetidspunktet
- e. beiting
- f. utsetting av saltsteiner
- g. oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt
- h. forsiktig rydding av småbusker og kvist i siktlinjer ved faste jaktposter i forbindelse med storviltjakt

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a. Motorisert ferdsel er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b. Sykling, ridning og bruk av hest er forbudt utenom eksisterende stier

§ 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 andre ledd er ikke til hinder for

- a. nødvendig motorferdsel for uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring
- b. nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget
- c. landing og start med Forsvarets luftfartøy

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til

- a. istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner
- b. tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt
- c. nødvendig uttransport av felt elg og hjort med andre kjøretøy enn lett beltekjøretøy som nevnt i § 6 andre ledd bokstav b
- d. nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 bokstav f og § 7 bokstav a, b, e, g og h
- e. oppsetting og vedlikehold av gjerder
- f. uttak og ringbarking av utenlandske treslag og etablerte plantefelt av gran, samt spredning fra disse.
- g. Å fjerne hegg eller andre trær som kan være til skade for frøplantasjen

§ 8 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette

tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10 *Forvaltningsplan*

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11 *Forvaltningsmyndighet*

[*Navn*]er forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12 *Ikrafttredelse*

Denne forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift 09.07.1982 nr. 1191.